

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
Український центр наукової медичної інформації
та патентно-ліцензійної роботи
(Укрмедпатентінформ)

ІНФОРМАЦІЙНИЙ ЛИСТ

ПРО НОВОВВЕДЕННЯ В СИСТЕМІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я

№104 – 2007

Випуск 2 з проблеми
«Гігієна навколишнього середовища»
Підстава: Рішення ПК
«Гігієна навколишнього середовища»
Протокол № 5 від 20. 06. 2007 р.

ГОЛОВНОМУ САНІТАРНОМУ ЛІКАРЮ
МОЗ АР КРИМ, ОБЛАСНИХ,
СЕВАСТОПОЛЬСЬКОЇ ТА КИЇВСЬКОЇ
МІСЬКИХ САНІТАРНО-
ЕПІДЕМІОЛОГІЧНИХ СТАНЦІЙ

**Використання нової рангової шкали оцінки важкості
навчальних предметів для гігієнічної оцінки розкладів уроків
в загальноосвітніх навчальних закладах**

УСТАНОВИ-РОЗРОБНИКИ:

ДЕРЖАВНА УСТАНОВА «ІНСТИТУТ
ГІГІЄНИ ТА МЕДИЧНОЇ ЕКОЛОГІЇ
ІМ.О.М.МАРЗЄЄВА АМН УКРАЇНИ»

ДЕРЖАВНА САНІТАРНО-
ЕПІДЕМІОЛОГІЧНА СТАНЦІЯ
ДНІПРОПЕТРОВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

УКРМЕДПАТЕНТІНФОРМ
МОЗ УКРАЇНИ

А В Т О Р И:

к. мед. н. Сисоєнко Н.В.,
к. мед. н. Серих Л.В.,
д. б. н. Антомонов М.Ю.,
Макарова О.В.

Суть впровадження: Застосування нової рангової шкали оцінки важкості навчальних предметів в класах II ступені загальноосвітніх навчальних закладів для гігієнічної оцінки і раціоналізації розподілу навчального навантаження і складання розкладів уроків.

Пропонується для впровадження в практику роботи загальноосвітніх навчальних закладів (ЗНЗ) та санітарно-гігієнічних установ з метою вдосконалення організації навчально-виховного процесу (НВП) в сучасних освітніх закладах.

Розробка та впровадження нової рангової шкали (РШ) важкості навчальних предметів є актуальним в зв'язку з переходом ЗНЗ на нові терміни шкільного навчання та нові навчальні програми, особливо враховуючи, що оцінка важкості навчальних предметів за шкалою Сівкова І.Г. (1974, 1979рр.) розрахована на інші програми і давно втратила свою точність, а більш сучасна шкала Гребняка Н.П. та Машиністова В.В. (1993р.) наведена у ДСанПіНі 5.5.2.008-01, визначалась на ліцейних класах і також стосувалась програм 14-річної давнини. Тому впровадження нової рангової шкали забезпечить більш точну і сучасну оцінку розподілу навчального навантаження у відповідності до існуючих гігієнічних вимог.

Нова РШ створена за результатами інтегральної оцінки характеристик 25 шкільних предметів, на основі досліджень 1043 уроків і узагальнення 4033 рейтингових опитувань, що проводились в 5-9 класах традиційних україномовних шкіл різних регіонів України, які працюють за новими начальними програмами. Крім того, при складанні РШ враховувалась тривалість виконання домашніх завдань з даного предмету (введенням спеціального коефіцієнту). Узагальнені результати досліджень були статистично оброблені з формуванням інтегральної «норми» і створенням зручних у використанні рангових одиниць (балів).

Визначення важкості навчального навантаження проводиться за допомогою рангової шкали важкості шкільних предметів (табл. 1).

Гігієнічна оцінка шкільного розкладу здійснюється у наступній послідовності: 1) ступінь важкості кожного предмета оцінюється в одиницях (балах) відповідно до його місця в ранговій шкалі (табл. 1); 2) підраховується сума балів важкості навчальних предметів за кожний день тижня; 3) оцінюється відповідність розподілу навчального навантаження гігієнічним вимогам й характеру фізіологічних змін розумової працездатності учнів протягом навчального тижня (найвищий рівень сумарної важкості повинен припадати на вівторок та середу, найнижчий – на п'ятницю); 4) формулюються висновки та рекомендації. Отже, використання рангової шкали дозволить поліпшити розподіл навчального навантаження протягом тижня і вдосконалити шкільні розклади уроків.

В інноваційних ЗНЗ з нетрадиційною побудовою НВП та експериментальними навчальними програмами для оптимізації розподілу навчального навантаження бажано додатково проводити дослідження тижневої динаміки розумової працездатності учнів.

Таблиця 1

Рангова шкала важкості навчальних предметів для учнів середнього шкільного віку традиційних загальноосвітніх шкіл.

Навчальні предмети	Класи				
	5	6	7	8	9
Українська мова	7	7	7	5	4
Українська література	5	5	5	8	6
Іноземна мова	9	8	7	8	7
Друга іноземна мова	6	5	5	-	-
Російська мова	7	5	5	6	5
Зарубіжна література	6	6	6	8	6
Математика	10	10	-	-	-
Алгебра	-	-	10	9	9
Геометрія	-	-	9	9	8
Фізика	-	-	9	9	10
Хімія	-	-	-	10	9
Географія	-	8	6	7	6
Біологія	-	-	8	7	6
природознавство	4	6	-	-	-
Історія України	6	-	8	9	10
Всесвітня Історія	-	9	4	4	4
Правознавство	-	-	-	-	6
Етика	5	2	-	-	-
Музичне мистецтво	3	1	1	2	-
Креслення	-	-	-	7	6
Образотворче мистецтво	2	1	3	-	-
Художня культура	-	-	-	-	3
Трудове навчання	2	4	4	4	2
Інформатика	-	-	-	-	5
Основи здоров'я	3	3	1	1	1
Фізична культура	2	3	2	3	3

За додатковою інформацією звертатись до авторів розробки: ДУ «Інститут гігієни та медичної екології ім. О. М. Марзєєва Національної академії медичних наук України», 02094, м. Київ, вул. Попудренка, 50, тел. (044) 559-14-90, e-mail: school_health@meta.ua).